

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 10.5.2011
COM(2011) 273 definitief

Voorstel voor een

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

tot verlening van financiële bijstand van de Unie aan Portugal

TOELICHTING

Portugal is onlangs onder steeds grotere druk komen te staan op de financiële markten als gevolg van toenemende bezorgdheid over de houdbaarheid van zijn overheidsfinanciën. Het land had al een structureel zwakke economische basis, maar de heersende crisis heeft nu ook dramatische gevolgen gehad voor de Portugese overheidsfinanciën, hetgeen uiteindelijk tot een forse toename van de spreads op Portugees overheidspapier heeft geleid. Doordat ratingbureaus de ratings voor Portugese staatsobligaties herhaaldelijk naar beneden hebben bijgesteld, was het land niet langer in staat zich te herfinancieren tegen tarieven die verenigbaar waren met de budgettaire houdbaarheid op lange termijn. Tegelijkertijd werd de banksector, die sterk op externe financiering is aangewezen, steeds meer van internationale marktfinanciering afgesneden, waardoor hij voor zijn financiering alsmaar meer op het Eurosysteem ging leunen.

In het licht van deze ernstige economische en financiële verstoringen als gevolg van buitengewone omstandigheden die de overheid niet kan beheersen, heeft Portugal op 7 april 2011 officieel om financiële bijstand van de Europese Unie, de lidstaten van het eurogebied en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) verzocht ter ondersteuning van een beleidsprogramma dat erop gericht is het vertrouwen te herstellen, de economie wederom op een duurzaam groeipad te brengen, en de financiële stabiliteit in Portugal, het eurogebied en de EU te vrijwaren. Met het ontwerp van economisch en financieel aanpassingsprogramma ("het programma") dat Portugal bij de Commissie en de Raad heeft ingediend, wordt beoogd het vertrouwen in de overheid en de banksector te herstellen en de groei en de werkgelegenheid te ondersteunen. Om deze doelstellingen te verwezenlijken, wordt op drie fronten een veelomvattend optreden gepland. Ten eerste zouden diepgaande en versneld doorgevoerde structurele hervormingen plaatsvinden om de potentiële groei naar een hoger peil te tillen, banen te scheppen en het concurrentievermogen te verbeteren (onder meer via een "fiscale devaluatie"). Het programma voorziet met name in hervormingen van de arbeidsmarkt, het rechtssysteem, de netwerkindustrieën, de woningbouw en de dienstensector met als doel het groeipotentieel van de economie te versterken, het concurrentievermogen te verbeteren en de economische aanpassing te faciliteren. Ten tweede is een geloofwaardige en evenwichtige budgettaire consolidatiestrategie geformuleerd, die stoelt op structurele begrotingsmaatregelen en op een beter budgettair toezicht op publiek-private partnerschappen (PPP's) en staatsbedrijven, en waarmee wordt beoogd de brutoschuldquote van de overheid op middellange termijn op een sterk neerwaarts pad te brengen. De autoriteiten hebben zich ertoe verbonden het tekort terug te dringen tot 3% van het bbp in 2013. Ten derde zullen er inspanningen worden geleverd om de financiële sector tegen een onordelijke afbouw van de schuldhefboom te beschermen met behulp van marktconforme mechanismen die met noodvoorzieningen worden ondersteund.

Het programma bestrijkt de periode 2011-2014. Het financiële pakket van het programma dekt financieringsbehoeften tot maximaal 78 miljard EUR en is bedoeld voor mogelijke budgettaire financieringsbehoeften en ter ondersteuning van het bankwezen. Het totale bijstandspakket van de Europese partners van Portugal zal ten hoogste 52 miljard EUR bedragen (maximaal 26 miljard EUR is afkomstig van de Europese Unie in het kader van het bij Verordening (EU) nr. 407/2010 van de Raad ingestelde Europees financieel stabilisatiemechanisme (EFSM) en maximaal 26 miljard EUR komt van de Europese Faciliteit voor financiële stabiliteit); daarnaast zal ook een lening van circa 26 miljard EUR worden verstrekt door het IMF in het kader van een uitgebreide Fondsfaciliteit. Tegen deze achtergrond zou de verlening van de bijstand door de Unie aan Portugal in het kader van het

EFSM de economie wederom op een duurzaam groeipad helpen brengen, ervoor zorgen dat het bankstelsel naar behoren functioneert, en de financiële stabiliteit in de Unie en het eurogebied vrijwaren. De bijstand van de Unie zou in maximaal 14 tranches worden uitgekeerd en aan economische beleidsvoorwaarden worden gekoppeld. Hij moet worden verleend tegen soortgelijke voorwaarden als die welke door het IMF worden gesteld.

Voorstel voor een

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

tot verlening van financiële bijstand van de Unie aan Portugal

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) nr. 407/2010 van de Raad van 11 mei 2010 houdende instelling van een Europees financieel stabilisatiemechanisme¹, en met name artikel 3, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Portugal is onlangs onder steeds grotere druk komen te staan op de financiële markten als gevolg van toenemende bezorgdheid over de houdbaarheid van zijn overheidsfinanciën. Het land had al een structureel zwakke economische basis, maar de heersende crisis heeft nu ook dramatische gevolgen gehad voor de overheidsfinanciën, hetgeen uiteindelijk tot een forse toename van de spreads op Portugees overheidspapier heeft geleid. Doordat ratingbureaus de ratings voor Portugese obligaties herhaaldelijk naar beneden hebben bijgesteld, was het land niet langer in staat zich te herfinancieren tegen tarieven die verenigbaar waren met de budgettaire houdbaarheid op lange termijn. Tegelijkertijd werd de banksector, die sterk op externe financiering is aangewezen, steeds meer van internationale marktfinanciering afgesneden.
- (2) In het licht van deze ernstige economische en financiële verstoringen als gevolg van buitengewone omstandigheden die de overheid niet kan beheersen, heeft Portugal op 7 april 2011 officieel om financiële bijstand van de Europese Unie, de lidstaten die de euro als munt hebben en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) verzocht ter ondersteuning van een beleidsprogramma dat erop gericht is het vertrouwen te herstellen, de economie wederom op een duurzaam groeipad te brengen, en de financiële stabiliteit in Portugal, het eurogebied en de EU te vrijwaren. Op 3 mei 2011 is overeenstemming bereikt tussen de regering en de gezamenlijke Commissie/IMF/ECB-delegatie over een veelomvattend driejarig beleidsprogramma voor de periode tot en met medio 2014, dat in een memorandum betreffende het economische en financiële beleid en in een memorandum van overeenstemming betreffende specifieke economische voorwaarden dient te worden vastgelegd. Dit beleidsprogramma kon op de steun van de grootste twee oppositiepartijen rekenen.

¹ PB L 118 van 12.5.2010, blz. 1.

- (3) Met dit ontwerp van economisch en financieel aanpassingsprogramma ("het programma") dat Portugal bij de Commissie en de Raad heeft ingediend, wordt beoogd het vertrouwen in de overheid en de banksector te herstellen en de groei en de werkgelegenheid te ondersteunen. Om deze doelstellingen te verwezenlijken, wordt op drie fronten een veelomvattend optreden gepland. Ten eerste zouden diepgaande en versneld doorgevoerde structurele hervormingen plaatsvinden om de potentiële groei naar een hoger peil te tillen, banen te scheppen en het concurrentievermogen te verbeteren (onder meer via een "fiscale devaluatie"). Het programma voorziet met name in hervormingen van de arbeidsmarkt, het rechtssysteem, de netwerkindustrieën, de woningbouw en de dienstensector met als doel het groeipotentieel van de economie te versterken, het concurrentievermogen te verbeteren en de economische aanpassing te faciliteren. Ten tweede is een geloofwaardige en evenwichtige budgettaire consolidatiestrategie geformuleerd, die stoelt op structurele begrotingsmaatregelen en op een beter budgettair toezicht op publiek-private partnerschappen (PPP's) en staatsbedrijven, en waarmee wordt beoogd de brutoschuldquote van de overheid op middellange termijn op een sterk neerwaarts pad te brengen. De autoriteiten hebben zich ertoe verbonden het tekort terug te dringen tot 3% van het bbp in 2013. Ten derde zullen er inspanningen worden geleverd om de financiële sector tegen een onordelijke afbouw van de schuldhefboom te beschermen met behulp van marktconforme mechanismen die met noodvoorzieningen worden ondersteund.
- (4) Volgens de huidige Commissieprognoses voor de nominale bbp-groei (-1,2% in 2011, -0,5% in 2012, 2,5% in 2013 en 3,9% in 2014) zouden de begrotingsdoelstellingen resulteren in een schuldquote van 101,7% in 2011, 107,4% in 2012, 108,6% in 2013 en 107,6% in 2014. De schuldquote zou derhalve in 2013 worden gestabiliseerd en daarna op een neerwaarts pad worden gebracht, mits verdere vorderingen worden gemaakt bij de tekortreductie. De schulddynamiek wordt beïnvloed door diverse transacties "onder de streep", die naar verwachting een verhogend effect op de schuldquote zullen sorteren van $1\frac{3}{4}$ procentpunten van het bbp in 2011 en $\frac{3}{4}$ procentpunt per jaar in 2012, 2013 en 2014. Deze transacties omvatten aanzienlijke aankopen van financiële activa (met name voor een mogelijke herkapitalisatie van banken en financiering van staatsbedrijven) ter grootte van $\frac{1}{2}$ % van het bbp per jaar tussen 2011 en 2014. Daartegenover staat dat privatiseringsopbrengsten ter waarde van in totaal ongeveer 3% van het bbp tot en met 2013 de inspanningen tot vermindering van de schuld zullen ondersteunen.
- (5) De Commissie is in overleg met de Europese Centrale Bank (ECB) en samen met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) tot de slotsom gekomen dat Portugal in de periode tussen juni 2011 en medio 2014 behoefte heeft aan een totaal financieringsbedrag ter waarde van 78 miljard EUR (78 000 miljoen). Ondanks de aanzienlijke budgettaire aanpassingsinspanning kan het financieringstekort van de overheid tijdens de programmaperiode oplopen tot 63 miljard EUR. Daarbij wordt uitgegaan van een doorrolpercentage van de vervallende langlopende schuld van 0% tot de eerste helft van 2013 en van 100% daarna. Aangenomen wordt dat Portugal zijn bestaande kortlopende schuld zal kunnen doorrollen, terwijl het programma bovendien voorziet in een financieringsbuffer in geval van onverwachte afwijkingen van het door de Commissie gehanteerde referentiescenario voor de financiering. Volgens de in het programma geschetste strategie met betrekking tot de financiële sector waarmee wordt beoogd het vertrouwen in het Portugese bankwezen op duurzame wijze te herstellen, moeten bankgroepen hun core tier 1-ratio optrekken tot 9% tegen eind 2010 en tot

10% tegen eind 2012. Het programma voorziet in een steunregeling voor de banksector ter grootte van ten hoogste 12 miljard EUR die moet dienen om het nodige kapitaal te verstrekken ingeval geen marktconforme oplossingen kunnen worden gevonden. De feitelijke financieringsbehoeften kunnen evenwel aanzienlijk lager liggen, vooral indien de marktvoorwaarden aanzienlijk verbeteren en er zich tijdens de programmaperiode geen grote onverwachte bankverliezen voordoen.

- (6) Het programma zou worden gefinancierd met bijdragen uit externe bronnen. De bijstand van de Unie aan Portugal in het kader van het bij Verordening (EU) nr. 407/2010 van de Raad ingestelde Europees financieel stabilisatiemechanisme (EFSM) in combinatie met bijdragen uit de Europese Faciliteit voor financiële stabiliteit zou ten hoogste 52 miljard EUR belopen. Daarnaast heeft Portugal het IMF om een lening van [23,44664 miljard] SDR (of circa 26 miljard EUR omgerekend tegen de wisselkoers van [5 mei 2011]) verzocht in het kader van een uitgebreide Fondsfaciliteit. De EFSM-bijstand moet worden verleend tegen soortgelijke voorwaarden als die welke door het IMF worden gesteld. De financiële bijstand van de Unie moet door de Commissie worden beheerd.
- (7) De Raad dient het economische beleid van Portugal periodiek aan een evaluatie te onderwerpen.
- (8) De concrete economische beleidsvoorwaarden die met Portugal zijn afgesproken, dienen in een memorandum van overeenstemming betreffende specifieke economische voorwaarden ("memorandum van overeenstemming") te worden vastgelegd. De nadere financiële voorwaarden moeten in een leningsovereenkomst worden vastgelegd.
- (9) De Commissie dient op gezette tijden door middel van bezoeken ter plaatse en regelmatige verslaggeving door de Portugese autoriteiten na te gaan of wordt voldaan aan de economische beleidsvoorwaarden die aan de bijstand verbonden zijn.
- (10) Gedurende de hele uitvoering van het programma dient de Commissie op specifieke gebieden aanvullend beleidsadvies te verstrekken en technische bijstand te verlenen.
- (11) De operaties die de financiële bijstand van de Unie helpt financieren, moeten verenigbaar zijn met het EU-beleid en stroken met de EU-wetgeving. Interventies ter ondersteuning van financiële instellingen moeten in overeenstemming zijn met de EU-mededingingsregels.
- (12) De bijstand moet worden verleend met het oog op de ondersteuning van een succesvolle tenuitvoerlegging van het programma,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

1. De Unie stelt Portugal een lening van maximaal 26 miljard EUR met een maximale gemiddelde looptijd van 7,5 jaar ter beschikking.
2. De financiële bijstand wordt gedurende een periode van drie jaar beschikbaar gesteld, en wel met ingang van de eerste dag na de inwerkingtreding van dit besluit.

3. De Commissie stelt de financiële bijstand van de Unie in maximaal 14 tranches beschikbaar aan Portugal. Een tranche kan in één of meer deeltranches worden uitbetaald. De looptijden van de deeltranches in het kader van de eerste tranche kunnen langer zijn dan de in lid 1 bedoelde maximale gemiddelde looptijd. In dergelijke gevallen worden de looptijden van verdere deeltranches zodanig vastgesteld dat de in lid 1 bedoelde maximale gemiddelde looptijd wordt bereikt als alle tranches zijn uitgekeerd.
4. De vrijgave van de eerste tranche hangt af van de inwerkingtreding van de leningsovereenkomst en het memorandum van overeenstemming. De vrijgave van de volgende tranches wordt afhankelijk gesteld van een gunstige beoordeling door de Commissie, in overleg met de ECB, van Portugals naleving van de in dit besluit en het memorandum van overeenstemming opgenomen algemene economische beleidsvoorwaarden.
5. Portugal betaalt de financieringskosten van de Unie voor elke deeltranche, vermeerderd met een marge van 215 basispunten, hetgeen resulteert in soortgelijke voorwaarden als die welke voor de IMF-bijstand worden gesteld.
6. Daarnaast komen de in artikel 7 van Verordening (EU) nr. 407/2010 bedoelde kosten voor rekening van Portugal.
7. Een voorzichtig gebruik van renteswaps met tegenpartijen die de hoogste kredietwaardigheid bezitten, en het van tevoren opnemen van leningen zijn toegestaan indien dit nodig is om de lening te financieren.
8. De Commissie beslist over de omvang en vrijgave van verdere tranches. De Commissie beslist over de omvang van de deeltranches.

Artikel 2

1. De Commissie beheert de bijstand op een wijze die aansluit bij de verbintenissen van Portugal.
2. De Commissie komt, in overleg met de ECB, met de Portugese autoriteiten de concrete economische beleidsvoorwaarden overeen die overeenkomstig artikel 3 aan de financiële bijstand worden verbonden. Die voorwaarden worden vastgelegd in een door de Commissie en de Portugese autoriteiten te ondertekenen memorandum van overeenstemming dat aansluit bij de verbintenissen als bedoeld in lid 1. De nadere financiële voorwaarden worden vastgelegd in een met de Commissie te sluiten leningsovereenkomst.
3. De Commissie gaat op gezette tijden na of wordt voldaan aan de economische beleidsvoorwaarden die aan de bijstand zijn verbonden, en brengt vóór de uitbetaling van elke tranche verslag uit aan het Economisch en Financieel Comité. Hiertoe werken de Portugese autoriteiten volledig met de Commissie en de ECB samen en stellen hen alle noodzakelijke informatie ter beschikking. De Commissie houdt het Economisch en Financieel Comité op de hoogte van een eventuele herfinanciering van de leningen of een eventuele herstructurering van de financiële voorwaarden.

4. Portugal stelt aanvullende consolidatiemaatregelen vast en voert deze uit om de macrofinanciële stabiliteit te waarborgen, mochten dergelijke maatregelen tijdens het bijstandsprogramma noodzakelijk blijken. Vóór de vaststelling van die aanvullende maatregelen winnen de Portugese autoriteiten advies in bij de Commissie en de ECB.

Artikel 3

1. Het door de Portugese autoriteiten opgestelde economische en financiële aanpassingsprogramma ("het programma") wordt hierbij goedgekeurd.
2. Elke tranche na de eerste wordt alleen uitgekeerd bij een bevredigende tenuitvoerlegging van het programma, en meer in het bijzonder van de concrete economische beleidsvoorwaarden die in het memorandum van overeenstemming zijn vastgelegd. Deze omvatten onder meer de maatregelen die in de leden 4 tot en met 8 van dit artikel worden opgesomd.
3. In overeenstemming met de BTP-vereisten mag het overheidstekort niet hoger zijn dan 10 068 miljoen EUR (of 5,9% van het bbp afgaande op de huidige prognoses) in 2011, 7 645 miljoen EUR (4,5% van het bbp) in 2012 en 5 224 miljoen EUR (3,0% van het bbp) in 2013. Voor de berekening van dit tekort wordt geen rekening gehouden met de mogelijke budgettaire kosten van maatregelen ter ondersteuning van het bankwezen in de context van de overheidsstrategie met betrekking tot de financiële sector. De consolidatie wordt verwezenlijkt door middel van kwalitatief hoogwaardige permanente maatregelen en de gevolgen ervan voor kwetsbare groepen worden tot een minimum beperkt.
4. Portugal stelt de in de leden 5 tot en met 8 beschreven maatregelen vast voordat het aangegeven jaar is verstreken, waarbij de exacte termijnen voor de jaren 2011-2014 in het memorandum van overeenstemming worden gespecificeerd. Portugal staat klaar om aanvullende consolidatiemaatregelen te treffen teneinde het tekort uiterlijk in 2013 tot minder dan 3% van het bbp terug te dringen indien er zich afwijkingen van de doelstellingen voordoen.
5. In lijn met de bepalingen van het memorandum van overeenstemming neemt Portugal de volgende maatregelen vóór eind 2011:
 - a) de in de begroting voor 2011 vervatte budgettaire consolidatiemaatregelen ter grootte van ongeveer 9 miljard EUR en de vóór mei 2011 vastgestelde aanvullende maatregelen ter waarde van ruim 400 miljoen EUR worden onverkort door Portugal uitgevoerd. Deze maatregelen zijn erop gericht het overheidstekort binnen het in lid 3 vastgestelde tijdsbestek terug te dringen. De in de begroting voor 2011 opgenomen maatregelen aan de ontvangstenzijde ten belope van 3,4 miljard EUR worden aangevuld met een verhoging van de sociale bijdragen via een strengere inspectie en een verplichte bijdrage van stagiairs. Naast de in de begroting voor 2011 vervatte maatregelen aan de uitgavenzijde worden aanvullende maatregelen doorgevoerd, zoals onder meer bezuinigingen in de sector van de gezondheidszorg, lagere subsidies aan staatsbedrijven en verminderingen van sociale overdrachten;

- b) Portugal stelt maatregelen vast om tot een geloofwaardiger begrotingsstrategie te komen en het begrotingskader te versterken. Portugal voert de in de nieuwe budgettaire kaderwet vervatte maatregelen onverkort uit, zoals onder meer het opzetten van een nieuw middellangetermijnkader voor de begroting, het verrichten van een grondige analyse van de begrotingsstrategie en het instellen van een onafhankelijke begrotingsraad. De lokale en regionale financieringskaders worden afgestemd op de nieuwe budgettaire kaderwet. Portugal intensiveert de rapportage over en de monitoring van de overheidsfinanciën, met name wat onder meer betalingsachterstanden betreft. Portugal maakt een aanvang met de systematische en regelmatige analyse van budgettaire risico's in het kader van het begrotingsproces, zoals onder meer de risico's die uit publiek-private partnerschappen (PPP's) en staatbedrijven voortvloeien;
- c) Portugal neemt de eerste reeks maatregelen aan die erop gericht zijn de werking van de arbeidsmarkt te versterken door ontslagvergoedingen te beperken en werktijdregelingen flexibeler te maken;
- d) in de energiesector neemt Portugal maatregelen om de markttoegang te vergemakkelijken, de totstandkoming van de Iberische gasmarkt te bevorderen en de steun- en compensatieregelingen voor de elektriciteitsproductie te herzien. Met betrekking tot andere netwerkindustrieën, en met name vervoer, telecommunicatie en postdiensten, neemt Portugal aanvullende maatregelen ter bevordering van de concurrentie en de flexibiliteit;
- e) Portugal neemt dringend maatregelen om de concurrentie en het aanpassingsvermogen van de economie te bevorderen. Deze maatregelen omvatten onder meer de afschaffing van speciale rechten van de staat in ondernemingen, een herziening van de mededingingswet om deze doeltreffender te maken, en het stellen van lichtere eisen voor de vestiging van en de grensoverschrijdende dienstverlening door ondernemingen uit de dienstensector;
- f) Portugal brengt verbetering in de praktijken en regels voor overheidsopdrachten, hetgeen moet bijdragen tot een concurrerender ondernemingsklimaat en efficiëntere overheidsbestedingen.

6. In lijn met de bepalingen van het memorandum van overeenstemming neemt Portugal de volgende maatregelen in de loop van 2012:

- a) de begroting voor 2012 voorziet in een budgettaire neutrale herkalibratie van het belastingstelsel teneinde de loonkosten te verminderen en het concurrentievermogen te versterken;
- b) de begroting voor 2012 bevat budgettaire consolidatiemaatregelen ten belope van ten minste 5,1 miljard EUR waarmee wordt beoogd het overheidstekort binnen het in artikel 3, lid 3, vastgestelde tijdsbestek terug te dringen;
- c) de begroting voorziet in een uitgavenvermindering in 2012 ter waarde van ten minste 3,5 miljard EUR door middel van onder meer: een ingrijpende reorganisatie van de centrale overheid; het wegwerken van overlappingsen en

andere inefficiënties; het verminderen van het aantal gemeenten en parochies; het doorvoeren van bezuinigingen op onderwijs en gezondheidszorg; het verminderen van de overdrachten aan regionale en lokale overheden; het inkrimpen van het ambtenarenbestand; het aanpassen van de pensioenen; en het terugschroeven van de kapitaaluitgaven en andere uitgaven, zoals in het programma is beschreven;

- d) aan de ontvangstenzijde bevat de begroting inkomstenverhogende maatregelen ter waarde van in totaal 1,5 miljard EUR voor een geheel jaar, zoals onder meer: het verbreden van de grondslag van de vennootschaps- en de personenbelasting door een vermindering van fiscale aftrekposten en speciale regelingen; het gelijktrekken van de fiscale aftrekposten die in het kader van de personenbelasting op pensioenen en inkomen uit arbeid van toepassing zijn; het hervormen van de vastgoedbelasting door het aantal vrijstellingen aanzienlijk te verminderen; het verbreden van de btw-grondslag door het aantal vrijstellingen te verminderen en door over te gaan tot een herindeling van de lijsten van goederen en diensten waarvoor verminderde, intermediaire en hogere tarieven gelden; en het optrekken van de accijnzen. Deze maatregelen worden aangevuld met acties ter bestrijding van belastingontwijking, fiscale fraude en de informele economie;
- e) Portugal versterkt het juridisch en institutioneel kader voor de evaluatie van budgettaire risico's voorafgaand aan de sluiting van een PPP-contract. Ook neemt Portugal een wet aan die de oprichting en werking van staatsbedrijven op centraal, regionaal en lokaal niveau regelt. Portugal sluit geen enkel nieuw PPP-contract of richt geen enkel nieuw staatsbedrijf op zolang de evaluaties en de nieuwe juridische structuur niet zijn ingevoerd;
- f) Portugal moderniseert het inkomstenbeheer door een enkele entiteit in het leven te roepen, het aantal gemeentelijke diensten te reduceren en de resterende knelpunten aan te pakken in de regeling voor het aantekenen van beroep tegen de fiscus;
- g) Portugal voert wetgeving tot hervorming van het werkloosheidsverzekeringsstelsel in; deze wetgeving voorziet onder meer in een beperking tot 18 maanden van de maximumduur van de werkloosheidsuitkeringen, een begrenzing van de werkloosheidsuitkeringen tot 2,5 maal de socialebijstandindex, een verlaging van de uitkeringen over de duur van de werkloosheid, een reductie van de minimumduur van de bijdrageperiode en een uitbreiding ervan tot bepaalde categorieën van zelfstandigen. Het actieve arbeidsmarktbeleid wordt versterkt op basis van een evaluatie van de huidige praktijken en een afgesproken actieplan;
- h) het systeem van de ontslagvergoedingen wordt gelijkgetrokken met de praktijken in andere EU-lidstaten op basis van het bepaalde in het memorandum van overeenstemming;
- i) de regelingen voor de vergoeding van overwerk worden versoepeld en er worden flexibeler werktijdregelingen ingevoerd conform het memorandum van overeenstemming;

- j) Portugal bevordert loonontwikkelingen die stroken met het streven om de werkgelegenheidsschepping te stimuleren en het concurrentievermogen van het bedrijfsleven te verbeteren teneinde macro-economische onevenwichtigheden te corrigeren. De minimumlonen gaan pas omhoog als dat in het licht van economische en arbeidsmarktontwikkelingen gerechtvaardigd is. Er worden maatregelen genomen om de zwakke punten in de huidige loononderhandelingsprocessen aan te pakken, zoals onder meer wetgeving om de criteria en voorwaarden voor de uitbreiding van collectieve loonovereenkomsten te herdefiniëren en om de sluiting van overeenkomsten op ondernemingsniveau te faciliteren;
- k) er wordt een actieplan opgesteld om de kwaliteit van het secundair en beroepsonderwijs te verbeteren;
- l) de werking van het rechtssysteem wordt verbeterd door de maatregelen uit te voeren die in het kader van het stappenplan voor de justitiële hervorming zijn voorgesteld, alsook door de achterstallige rechtszaken te behandelen en door te lichten teneinde maatregelen vast te stellen om de gerechtelijke achterstand weg te werken en alternatieve geschillenbeslechting te bevorderen;
- m) het mededingingskader wordt verbeterd door de nationale toezichhoudende autoriteiten onafhankelijker te maken en meer middelen te geven. De professionele dienstverlening wordt geliberaliseerd door het beroepskwalificatiekader te verbeteren en door restricties op gereguleerde beroepen op te heffen;
- n) de gereguleerde tarieven op de retailmarkten voor elektriciteit en gas worden afgeschaft.

7. In lijn met de bepalingen van het memorandum van overeenstemming neemt Portugal de volgende maatregelen in de loop van 2013:

- a) de begroting voor 2013 bevat budgettaire consolidatiemaatregelen ter waarde van ten minste 3,2 miljard EUR waarmee wordt beoogd het overheidstekort binnen het in artikel 3, lid 3, vastgestelde tijdsbestek terug te dringen. De begroting voorziet met name in een uitgavenreductie ten belope van ten minste 2,5 miljard EUR in 2013 door onder meer: de uitgaven van de centrale overheid en de uitgaven voor onderwijs en gezondheidszorg te verminderen; de overdrachten aan lokale en regionale autoriteiten terug te schroeven; het ambtenarenbestand in te krimpen; en de kosten van staatsbedrijven terug te dringen;
- b) de begroting bevat inkomstenverhogende maatregelen, zoals onder meer een verdere verbreding van de grondslag van de vennootschaps- en de personenbelasting, een verhoging van de accijnzen en wijzigingen in de vastgoedbelasting, die extra inkomsten van om en bij 0,8 miljard EUR opleveren. Portugal brengt verbetering in het bedrijfsklimaat door de administratieve lasten te verlichten via een uitbreiding tot alle sectoren van de economie van op vereenvoudiging gericht hervormingen (centrale aanspreekpunten en projecten tot afschaffing van vergunningen/licenties); en door de kredietbeperkingen voor het midden- en kleinbedrijf te verminderen

door onder meer Richtlijn 2011/7/EU betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties ten uitvoer te leggen;

c) Portugal werkt de gerechtelijke achterstand volledig weg.

8. Teneinde het vertrouwen in de financiële sector te herstellen, zorgt Portugal voor een adequate herkapitalisatie en een ordelijke afbouw van de schuldhefboom van de banksector en rondt het de zaak Banco Português de Negócios definitief af. In dat verband wordt door Portugal met de Europese Commissie, de ECB en het IMF een strategie voor de toekomstige structuur en werking van de Portugese bankgroepen uitgestippeld en overeengekomen, zodat de financiële stabiliteit wordt gevrijwaard. Portugal neemt in het bijzonder de volgende maatregelen:

a) faciliteren van de uitgifte van door de overheid gegarandeerde bankobligaties voor een bedrag van ten hoogste 35 miljard EUR, met inbegrip van het bestaande steunpakket;

b) aankondigen tegen eind mei 2011 van verhogingen van de minimale core tier 1-ratio tot 9 procent tegen eind 2011 en tot 10 procent tegen eind 2012, waarbij banken verplicht zijn uiterlijk eind juni 2011 plannen te presenteren waarin zij aangeven hoe zij aan deze vereisten zullen voldoen;

c) bekendmaken van duidelijke periodieke streefcijfers voor de schuldhefboom van banken en versterken van het kader voor de beoordeling van de solvabiliteit en de afbouw van de schuldhefboom in de loop van 2011;

d) stroomlijnen van de staatsbank Caixa Geral de Depositos teneinde de kapitaalbasis van haar kernactiviteiten als bank in de vereiste mate te verbreden, en op gang brengen van een proces om de Banco Português de Negócios versneld van de hand te doen. Portugal dient daartoe bij de Europese Commissie een nieuw plan in dat aan de regels inzake toezicht op overheidssteun moet worden getoetst;

e) wijzigen tegen eind 2011 van de wetgeving betreffende zowel de afwikkeling van banken en bedrijven, als het depositogarantiefonds en het garantiefonds voor landbouwkredietinstellingen teneinde depositanten te beschermen en herstructurering te vergemakkelijken.

9. Om te zorgen voor een soepele uitvoering van de programmavooraanwaarden en op duurzame wijze bij te dragen tot de correctie van de onevenwichtigheden, verleent de Commissie verder advies en verdere bijstand inzake budgettaire hervormingen, hervormingen van de financiële markten en structurele hervormingen. In het kader van de aan Portugal te verlenen bijstand beoordeelt zij samen met het IMF en in contact met de ECB op gezette tijden hoe doeltreffend de overeengekomen maatregelen zijn en welk economisch en sociaal effect zij sorteren, waarna zij de nodige correcties aanbeveelt om de groei en werkgelegenheidsschepping te bevorderen, de vereiste budgettaire consolidatie te verzekeren en de nadelige sociale gevolgen voor met name de meest kwetsbare leden van de Portugese samenleving tot een minimum te beperken.

Artikel 4

Portugal opent een speciale rekening bij de Banco de Portugal voor het beheer van de financiële bijstand van de Unie.

Artikel 5

Dit besluit is gericht tot Portugal.

Artikel 6

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter

FINANCIËEL MEMORANDUM

(zie artikel 16 van de interne regels)

BELEIDSGBIED: TITEL 01 – ECONOMISCHE EN FINANCIËLE ZAKEN
ACTIVITEIT: FINANCIËLE VERRICHTINGEN EN INSTRUMENTEN
BENAMING VAN DE ACTIE: EUROPEES FINANCIËEL STABILISATIEMECHANISME
- FINANCIËLE BIJSTAND AAN PORTUGAL

1. BENAMING VAN HET VOORSTEL: BETROKKEN BEGROTINGSONDERDEEL EN OMSCHRIJVING

01.040103 Garantie van de Europese Unie voor door de Unie opgenomen leningen voor financiële bijstand in het kader van het Europees financieel stabilisatiemechanisme

2. RECHTSGRONDSLAG

Verordening (EU) nr. 407/210 van de Raad.

3. ALGEMENE KWANTITATIEVE GEGEVENS VAN HET BEGROTINGSJAAR (IN EURO)

Deze post dient voor de opname in de begroting van de door de Europese Unie verstrekte garantie. Aldus kan de Commissie de schuldendienst (hoofdsom, rente en andere kosten) betalen, mocht de debiteur (Portugal) in gebreke blijven.

De begrotingspost ("p.m.") voor de begrotingsgarantie zal alleen worden ingezet als daadwerkelijk een beroep op de garantie wordt gedaan. Verwacht wordt dat geen beroep op de begrotingsgarantie zal worden gedaan.

3a – Lopend jaar

Niet van toepassing

		VK
Aanvankelijk krediet voor het begrotingsjaar (budget)		
Overdrachten		
Aanvullend krediet		
Totaal krediet		
Reeds uit hoofde van een ander werkprogramma gereserveerde kredieten		
Beschikbaar saldo		
Bedrag van de voorgestelde actie		

3b – Overgedragen kredieten

Niet van toepassing

		VK
Overdrachten		
Reeds uit hoofde van een ander werkprogramma gereserveerde kredieten		
Beschikbaar saldo		
Bedrag van de voorgestelde actie		

3c – Volgend begrotingsjaar

Niet van toepassing

		VK
Aanvankelijk krediet voor het begrotingsjaar (budget)		p.m.
Overdrachten		
Aanvullend krediet		
Totaal krediet		
Reeds uit hoofde van een ander werkprogramma gereserveerde kredieten		
Beschikbaar saldo		
Bedrag van de voorgestelde actie		p.m.

4. BESCHRIJVING VAN DE ACTIE

De voorgestelde financiële middellangetermijnbijstand aan Portugal bestaat uit een (met leningen van de Unie op de internationale kapitaalmarkten te financieren) EU-lening van 26 miljard EUR. De bijstand zal worden verleend in het kader van een internationaal financieringspakket. De leningen van EU-partnerlanden van Portugal bestaan meer in het bijzonder uit bijdragen van de Europese Faciliteit voor financiële stabiliteit (26 miljard EUR). Daarnaast heeft Portugal het Internationaal Monetair Fonds om een lening van [] miljard SDR (circa 26 miljard EUR) verzocht in het kader van een uitgebreide Fondsfaciliteit. Met de financiële bijstand van de Unie aan Portugal wordt beoogd de economie wederom op een duurzaam groeipad te helpen brengen en ervoor te zorgen dat het bankstelsel naar behoren functioneert. Tegelijkertijd draagt deze bijstand er

door het herstellen van het vertrouwen toe bij dat de financiële stabiliteit in de EU en het eurogebied wordt gevrijwaard.

De leningen die de Unie voor de financiering van de lening aan Portugal op de kapitaalmarkten of bij financiële instellingen opneemt, worden gedekt door de begroting van de Unie. De hoofdsom van de leningen aan Portugal bedraagt 26 miljard EUR.

De begrotingsgarantie van de Europese Unie is zo opgezet dat de Commissie de schuldendienst kan betalen, mocht Portugal in gebreke blijven.

Om aan haar verplichtingen te voldoen, kan de Commissie de schuldendienst tijdelijk uit haar eigen kasmiddelen bekostigen. In dat geval is artikel 12 van Verordening (EG, Euratom) nr. 1150/2000 van de Raad van 22 mei 2000 houdende toepassing van Besluit 2007/436/EG, Euratom betreffende het stelsel van eigen middelen van de Europese Gemeenschappen (PB L 130 van 31.5.2000, blz. 1) van toepassing.

5. BEREKENINGSWIJZE

Niet van toepassing.

6. TIJDSHEMA VOOR DE BETALINGEN (IN EURO)

Niet van toepassing.

Rubriek	Kredieten		Betalingen				
			Jaar n	Jaar n+1	Jaar n+2	Jaar n+3	Volgende begrotings-jaren
	Jaar n						
	Jaar n+1						
	Jaar n						
	Jaar n+1						
	Totaal						